

Spis treści

Obsah

Parę słów na początek	5
O folklorze, także pieśniowym, parę uwag	11
Gwara artystyczna	11
Wokół poetyki pieśni ludowej	15
Walory poznawcze	21
Problemy kompozycyjne	22
Gatunki i ich uwarunkowania	28
O stylach wykonawczych	32
Pieśń afabularna i fabularna	33
Wariantywność	34
Migracje piosenek ludowych	37
Końcowe spostrzeżenia i uwagi	40
Uwagi do transkrypcji tekstów i nie tylko	41

Pieśniczki

ANNA CHYBIDZIUROWA 45

1 A gdyby jo wiedziała	46
2 Bioło lelija	47
3 Bukowscy pacholcy na szpacyr szli	48
4 Chodzi po ogrodzie	49
5 Ciecze woda spod jawora	50
6 Ciynżko tymu kamyniu	51
7 Czyżiż to policzko niezłorane	52
8 Czemuście mie, mamuliczko	53
9 Dybych nie był zaspoł	54
10 Dybyś ty, syneczku	55

11 Ej, gora, gora	56
12 Ej, włosy, włosy złociste	57
13 Heta, kónie, heta	58
14 Hołomuc je piekne miasto	59
15 Idzie ksióndz po drodze	60
16 Jak jech jo szeł przez bukowski pole	61
17 Jesi mie ty rada mosz	62
18 Jest w łogrodzie bioło ruża	63
19 Jeszcze sie roz podziwóm	64
20 Kole potoka rośnie rokita	65
21 Miałach jo gołómbka	66
22 Ogrodowo ruża	67
23 Łod buczka do buczka	68
24 Około miesińczka	69
25 Padało i grzmiało	70
26 Stoji dómek w dolinie	71
27 Szeł Janiczek przez gróniczek	72
28 Szeł myśliwieczek do lasa	73
29 Teskno mie je, teskno	74
30 U naszigo jeziora	75
31 W cichym gaju	76
32 Wiym ja w Bernie jedyn zamek	77
33 W pyndziałek dóma nie bedym	78
34 W tym naszym Bukowcu	79
35 Za stodołóm na trowniczku	80
36 Zaspuywejmy sobie	81
37 Zaszło mi słónecko	82
38 Gazdowie, gazdowie	83
39 Zbójnicy, złodzieje	84
40 Po górach, dolinach	85
41 Giyrowo, Giyrowo	86
42 Żidek prziszeł pod łokiynko	87
43 W pyndziałek jech nic nie robił	88
44 Po co żeś tu prziszeł	89
45 Sztyry mile za łOpawóm	90

46 Posłali po Jana	91
47 Hej, na górze dymbina	93
48 A czy jo je pies pruski	94
49 Biegała sie, biegała	95
50 Juzech jo sie łožynił	96
51 Szła dziyweczka krowy dojić	97
52 Ty moja Marynko	98
53 Wczora po połedniu	99
54 Ej, Gody sie prziblizajóm	100
55 Paniynka Maryja po świecie chodziła	101
56 Gdy był król Heród	102
57 Zawitej, wieczorku	103
58 Dej Pan Bóg wieczór	104
59 Dy wyjechał postrzód pola	105
60 Słóził pacholek u gazdy	106
61 Ej, mómy my, mómy	107
62 Podziynkujmy Krystu Panu	108
63 Dnia jednego o północy	109
64 Przi Betlymie na sałaszu	110
65 Pozwólcie nam krześciance mili (obchód Pastuszków)	112
Ach, dla Boga, co siym dzieje	113
Aniół	114
Na głos posta niebieskiego	115
Witaj, Jezu kochany	117
Dziynki tobie, Zbawicielu nasz drogi	118
66 Hola, pastuszkowie	119
67 Siadej na wóz, kochanie moje	120
68 Ej, Boże, mój Boże	121
69 Ej, za Krakowym	122
70 Ej, za Krakowym na błóniu	123
71 Pewien rzymiyniarz	125
72 Za czasów panowania	127
73 Z Bogym luż tu zostowejcie	130

BUKOWIEC | BUKOVEC 133

74 Dopiero jech zaczón	134
75 Siedzi Hana w zogrodzie	135
76 Orze w polu syneczek	136
77 Pod tym to dómym	137
77 Stoji w lesie, w zielónym jaworzi	138
79 Dej Pan Bóg wieczór	140
80 Het, het, wiym Rubinka	141
81 Bóg wam zapłać, panie gospodarzu	145
82 Niedaleko pod borym	146
83 Gdy jo była pannóm	147
84 Jest w ogrodzie bioło ruża	149
85 Kiedy jo tam chodził	150
86 Kiedy jo szeł pole łorać	151
87 Oj, lesie, lesie	153
88 U dunaja świyci jasne słónecko	154
89 Miałach ja mynża pijaka	155
90 Radujóm sie dziywki du dóm	156
91 Jedyn rzymiyniorz miał swego syna	157
92 O Najświynsza Paniynko	158
93 A wy ma mamulko	160
94 Tam na łónce	161
95 Ciymna nocka	163
96 Poleju, poleju	164
97 Szeł Janiczek	165
98 Jidzie ksióndz po drodze	166
99 Dy jech był młody	167
100 Nie bedym sie żynił	168
101 Hej, nie było mie dóma	169
102 Mama dóma pokludzali	170
103 Zebrały sie dwie Marysie	171
104 Nie wszystkie ty strómy	172

105	Stoji lipka	173	134	Świyci miesiόνczek	
106	Jak jo łumrym	174		do naszi siyni	207
107	Na gróniu, w karczmiczce	175	135	W kumorze	
108	hAdam z jEwóm w raju	176		malowane jest łóze	208
HYRCZAWA HRČAVA		179	136	Jak žech był pachółkym	209
109	Szły trzi panny	180	137	Jak jo sie łoblekym	210
110	Szeł Janiczek	181	138	Nie wszystkie	
111	Pojcie, chłapcy	182		ty strómy kwitnóm	211
112	A dy jo szeł kole piły	183	139	Za tóm naszóm szopkóm	212
113	Jeszcze nie tańcowoł	184	140	Już sie mi ławeczka	213
114	Co jo sie tu nachodził	185	141	Za gorami torka	214
115	Poleju, poleju	186	142	Szła rectorka do Cieszyna	215
116	Jadóm, jadóm	187	143	Giyrowo, Giyrowo	216
117	Wczorach sie dowiedziół	188	144	Ty pioszczański dziywki	217
118	Poszła za dziada	189	145	Jyny se, Haniczko	218
119	Dyby jo wiedziała	190	146	A kómuż tak jako mi	219
120	Na polu snopek	191	147	Ćmawo nocka	220
121	U sómsiada pies zaszczekoł	192	148	Jagoda, jagoda	221
122	Kulało sie, kulało	193	149	Nie była jech z miłym	222
123	Kwaśno jabłón	194	150	Wy moja mamulko	223
124	A dy jo sadzywoł	195	151	Dziwejcie sie, ludzie,	
125	Poleju, poleju	196		na pioszczański baby	224
126	Jałowiec, jałowiec	197	152	Szła rectorka do Cieszyna	225
127	Idzie ksióndz po drodze	198	153	Cóz tu po tych	
128	Gdyż my przeciw Turkóm			starych babach	226
	wojowali	199	154	Za stodołóm, za kapustóm	227
129	Łóżyńił jech sie	200	155	Nie wiedziół jech,	
130	Świecie, świecie,			nie wiedziół	228
	świecie marny	201	156	A co to je za wiesieli	229
PIOSEK PÍSEK		203	157	A na zdrowie tym	230
131	Gdy wyjechoł na poleczko	204	158	Jeszcze se, dziyweczko	231
132	Już pastyrze z pola żynóm	205	159	Nie ojciec, nie matka	232
133	Moji mili goście	206	160	Dej, Boże, dobry dziyń	234
			161	Za czasów panowania	235
			162	Ej, za Krakowym na błoniu	237

MOSTY KOŁO JABLONKOWA
MOSTY U JABLUNKOVA 239

163	Ciecze woda spod jawora	240	193	Poszła za dziada	278
164	Lata moje, lata	242	194	Przez potóczek mostek	279
165	Moja mamuliczko	243	195	Rozkwitnyła biała ruża	280
166	Po cóżeś tu prziszła	244	196	U naszigo fojta	281
167	Co sie stało na dziedzinie	245	197	Łusnyła Zuzanka	282
168	Biyda mi je smutnymu	246	198	W jarzómbkowym lesie	284
169	Poszła dzieweczka	248	199	Wyjźdźej, furmanku	285
170	Przedała kónia	249	200	A gdy jech szeł kole lasa	286
171	Był roz jedyn	250	201	Dwunasta godzina	288
172	Siedzi guwno pod wozym	251	202	Zahóczyły gory	289
173	Już jo sie wydała	252	203	Nieszczynśliwe białogłowy	290
174	Zawitaj, wieczorku,		204	Ławeczko, ławeczko	291
	świyntej Wigilije	253	205	Tóndoł, tóndoł	292
175	W Betlymie przy drodze	254	206	Zostały strzewice	293
176	W górach betlemskich	255	207	Czego ty, dziywczyno,	
177	Po kolyndzie gdo tu przidzie	256		pod jaworym stojisz	294
178	Gdy pastuszkowie		208	Ej, hola, hola	295
	z Betlyma prziszli	258	209	Gorolu, gorolu	296
179	Bóg wóm zapłać	260	210	Już pastyrze krowy żynóm	297
180	Podziynkujmy Krystu Panu	262	211	U studziynki modry kwiatek	298
181	Wyszeł Pan Bóg na kraj raje	264	212	Łusnyła dziyweczka	299
182	Dwunasta godzina		213	Płynnyła rużiczka	300
	na zygarze bije	265	214	Zielónech zasiała	301
183	Julijanna krasna panna	267	215	Płacze Czantoryja	302
184	Sztyry mile za Warszawóm	268	216	Dy łuna była	
185	A gdy jech szeł kole lasa	270		przekrasnóm pannóm	304
186	Ciecze woda spod jawora	271	217	Mamuliczko moja	306
187	Ej, znóm jo jednóm	272	218	Uż sie mi ławeczka	307
188	Mamuliczko moja	273	219	Wy mostarski dziyweczki	308
189	Mamulko moja	274	220	Stón, syneczku, z rana	309
190	Na Jistebnym		221	Wiwat, wiwat zaśpiywejmy	310
	świyci jasne słóneczko	275	222	Już sie mi ławeczka	311
191	Płynnyła rybeczka	276	223	Spod mojigo okiyneczka	312
192	Pod zielónym dómbkym	277	224	Szejść dni do tydnia	314
			225	Za tóm naszóm szopkóm	315
			226	Biada mi je smutnymu	316
			227	W Hołomucu na placu	318

228	Stała sie tako prziczina	320	257	Smutna chwila nóm nastala	361
229	Swoboda, swoboda	321	258	Mamulko moja	362
230	Zabieraj, zabieraj	323	259	Nie bylo mie doma	363
231	Co sie stalo na dziedzinie	325	260	Stała sie tako prziczina	364
232	Kole mego mlyna	326	261	Mioł jech jednóm	
233	O moja mamulko	327		frajereczkym	366
234	Podoboł sie	328	262	Siadej, dziywczyn, na wóz	368
			263	Rozkosoł pan burmister	369
			264	Turecko wojna	371

**ŁOMNA GÓRNA
HORNÍ LOMNÁ 331**

235	Ku Cieszinu cesta dłógo	332	265	A po tym kamyniu	376
236	Łogrodowo ruža	334	266	Ciyjno nocka	377
237	Za gróniczkym, za wysokim	336	267	Hołomuc je piekne miasto	378
238	Za wodóm, za goróm	337	268	Miałach jo gołómbka	379
239	Pytołech jóm roz przy gruszi	339	269	Tam daleko, za łOpawóm	381
240	Hej, biyda mi dokuczyla	341	270	Ty mój miły syneczku	382
241	W Sałajce gołómbek	343	271	Kozubowa, łOstry	383
242	Sikorzi, Sikorzi,		272	Marzanna, marzanna	384
	piekne miana mocie	344	273	Pasła Andzia pawa	385
243	Ciyńzko tymu kamyniu	345	274	Prziszła ze Ślónska nowina	387
244	Za tym kopcym,				
	za wysokim	346			
245	Kamyniu, kamyniu	348			
246	Wylecioł gołómbek	349			
247	Nejlepszi je z młodym	350			
248	Powiydz mi,				
	ptoszcziku zielóny	351			
249	Wdycki sie mi drzymie	352			
250	Czyje to poleczko				
	niełorane	353			
251	ŁOd buczka do buczka	354			
252	Spadła z wiśnie	355			
253	Na Podolu wielki kamiyń	356			
254	W czornym lesie	357			
255	Zaświyc, miesińczku	359			
256	Nożka nożkym poszibuje	360			

**ŁOMNA DOLNA
DOLNÍ LOMNÁ 375**

**BOCONOWICE
BOCANOVICE 391**

JABLONKÓW | JABLUNKOV 405

284	Gdybyś ty, gorolu	406
285	Teraz jech sie rozigrała	407
286	W Jabónkowie	
	u cziszczarnie	408
287	Już je kóniec, już je darmo	409
288	Nie hórkej, gołómbku	410
289	Pasła Andzia pawy	411
290	Jak jo bedym chłapca miała	413
291	Maryna, Maryna	415
292	W stodole na gumnie	416
293	W Jabónkowie	
	na sztajramcie	417
294	Już je nocka	418
295	Cinkali se, brzinkali	419
296	Lecioł pies przez łowies	420
297	Łómniańscy pacholcy	421
298	Na kościele bimbalec	422
299	Hore Łómnóm cesta bokym	423
300	Posłóchejcie, panowie	424
301	Wyjyźdzej, furmanku	426

NAWSIE | NÁVSI 429

302	Chodziła dziyweczka	430
303	Za tóm naszóm	
	stodołeczóm	432
304	Jeszcze sie roz podziwóm	433
305	W zielónym gaju	434
306	Dwanosto godzina	435
307	Dej, Pan Bóg, wieczór	436
308	Szczynści, zdrowi,	
	pokuj świynty	437
309	Wiyw Rubinka,	
	wiyw jednego	439
310	Dej, Boże, dobry dziyń	440

311	Chłopek ci ja	442
312	Zarzijysz mi, zarzij	444
313	Powiedzioł mi wczora	
	chłapiec	445
314	Posłóchejcie, ludkowie	447
315	Jak sie ścmiywo	449
316	Julianna krasna panna	450

GRÓDEK | HRÁDEK 453

317	Dej, Boże, dobry dziyń	454
318	Wczoraś była	
	pannóm młodóm	456
319	Ciecze woda	457
320	Cińciałowe pole	458
321	Ej, gnała, gnała bydło	460
322	Już biło trzi	
	sztwierci na jednóm	462
323	Mamulko moja	463
324	Wysoki dómeczek	464
325	Zaśpiwoł tam słowiczek	466
326	Raciborskóm rzykóm	468
327	Oj, ni ma to, ni ma	469
328	Ranniejsze roraty	470
329	Posłóchejcie, ludzie	471
330	Stała sie tako prziczina	473
331	Stała sie tako prziczina	475
332	Ej, biada mi, smutnymu	477
333	Za naszymi łoknami	479
334	Co sie to tu dzisio porobilo	480
335	Ty naszo młoduszko	482
336	Od Pragi je cesta dłógo	484

MILIKÓW | MILÍKOV 487

337	Chodziłes ty po ogrodzie	488
338	Jak jo była dziywóm	489

339	Jak pujdym po nowiejskim moście	490	371	O mój Boże, Gody jidóm	531
340	O moja mamulko	491	372	Taki czasy nastowajóm	532
341	Szczynśliwo ta zóna	493	373	Ej, w Bernie, w Bernie	534
342	W zielónym gaju	494	374	Jeszcze jo sie podziwóm	536
343	A jak jo se uwezny	495	375	W naszym Milikowie	538
344	Brzinkoł, tyrlikoł	496	376	W jarzómbkowym lesie	539
345	Dobry wieczór, mój mynżyczku	497	377	Na fojtowej zorymbie	540
346	Milikowscy chłopcy	499	378	Kiedy jo szeł ku Marynie	541
347	Za naszóm stodołóm	501	379	Ni ma też to, ni ma	543
348	Ni móm nic	502	380	Kiedych do was chodzywowoł	545
349	Nie bój sie, Pawliczku	503	381	Kiedy jo szeł	546
350	Stoji Hana w zogrodzie	504	KOSZARZYSKA		
351	Widziołech Maryne	505	KOŠAŘISKA 549		
352	Miyndzy owsym, miyndzy rżóm	506	382	Czego ty płaczesz	550
353	W stodole snopek	507	383	Na fojtowej zorymbie	551
354	A jo móm dzieci	508	384	Kowolu, kowolu	552
355	Ranniejsze roraty	509	385	W poniedziałek rano	553
356	Smutny czas przichodzi	511	386	Siedzi wróbel	554
357	W tym naszym Milikowie	512	387	Dej, Boże, dobry dziyń	555
358	Co sie to dziwnego dziś zdarziło	513	388	Mamulko, tatulku	557
359	Jo was pieknie witóm	515	389	Jyny se, Haniczko	558
360	Prziszel czas, prziszel czas	516	390	Wyleciała spod nolepy	559
361	Kochana młoducho	517	391	Cóz mi ty, družbiczku	560
362	A pójżesz ty, ma Haniczko	519	392	O družbiczku	561
363	Chociaż jo już starowučka	520	393	Ach, Boże, mój Boże	562
364	Jak pan Wałaski cerym wydowoł	521	394	Ciyńzko tymu kamyniu	564
365	U Pawła Czeczotki	522	395	Daleko, szyroko	565
366	Od Cieszina aż po Mosty	524	396	Ej, ty ptozku	566
367	Ołomuc je piekne miasto	526	397	Haniczko, Haniczko	568
368	Hoja, hoja, kole goja	527	398	Jak zech jo szeł z Morawy	569
369	Gródecy pacholcy	528	399	Listeczku dymbowy	570
370	Posłóchejcie, ludzie	529	400	Ma cereczko	571
			401	Na biołej górze	572
			402	Na górze	573
			403	O Boże, mój Boże	574

404	Poszło dziywczce po wode	575	438	Tam za Krakowym	623
405	Przelecioł skowrónek	576	439	Szła siyrotka do wsi	624
406	Pytała sie Kasia	577	440	Słónecko zaszło	625
407	Słónecko zaszło	578	441	W naszych Koszarziskach	626
408	Syneczku, twa matka	580	442	Kulało sie, kulało	628
409	Szeł myśliwiczek do gaju	582	443	Na co mi je, na co	629
410	Świecie, świecie, świecie marny	584	444	Nie starej sie	630
411	W jarzómbkowym lesie	585	445	Co sie to takigo tu zdarziło	631
412	Zašpiywej, drożdżynie	586	NYDEK NÝDEK 635		
413	Kozubowo, Ostry	587	446	Ogrodowo ruža	636
414	Ciyńzki czasy nastowajóm	590	447	Pod tym to dómym	638
415	Jesi mie ty rada mosz	592	448	W jabónkowski ulicy	639
416	łOżyń sie, syneczku	593	449	Tam pod Czantoryjóm	641
417	Ej, zóny, zóny	594	450	Wyndrowoł Jasinek	642
418	Był jedyn szewc	595	Słownik gwarowo-polsko-czeski 644		
419	Wszystki žyniczki	596	Nářečně-polsko-český slovník 644		
420	Nie bijze mie, chłopie	597	Literatura 658		
421	Robić sie mi nie chce	598	Streszczenie 660		
422	Szła dziyweczka	599	Shrnutí 665		
423	Napytoł mie ksióndz	600	Recenzja wydawnicza 669		
424	Wylecioł jedyn	601	Vydavatelská recenze 673		
425	Staro baba była	602	O Profesorze D. Kadłubcu parę refleksji		
426	Pod kościółkym bimbulec	603	jego studenta, potem doktoranta 677		
427	Powiedziol mi jedyn chłopiec	604	Několik poznatků o profesoru		
428	Wyjechołech łorać pole	605	Kadłubcovi z pera jeho studenta		
429	Jak jo pujdym na zolyty	607	a posléze doktoranda 678		
430	Jak jo bedym chłapca miała	609			
431	Posłóchejcie, ludkowie	610			
432	Prziszła nóm ślónsko nowina	612			
433	Za Cieszynym, w Ligotce	614			
434	Poszła dziyweczka	616			
435	Wyndrowali trzo Żydzi	617			
436	Była wojna wydana	619			
437	Posłóchejcie, panny	621			